

Acésta fôia ese
cate 3 côle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domni co-
lectori.

Fôia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Nr. 16.

Brasiovu 15. Augustu 1875.

Anulu VIII.

Sumariu: Documente historice din 1848 et 1849. — Glosse despre agricultura. — Raportu despre administrarea, manipularea si aplicarea fondului scolastecu alu fostiloru granitieri din regimentulu romanu I. — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi. — Program'a adunarei generale ordinare XIV. a asociatiunei trans. pentru lit. si cult.

Documente historice din 1848 et 1849.

Chronicarii si publicistii moderni magiari si sasi au adunatu mai multe mii de documente din anii in eternu memorabili si epochali ai desteptarei popóraloru, si totusi multi din ei suntu fórté ingrijati, cà din cate au adunatu, inca totu nu s'ar potea scrie histori'a aceloru ani asia precumu trebue si precumu merita cà se fia scrisa. Pe fia-care auu se publica volume intregi de documente, din acelea inse fórté pucine vorbescu si despre romani, séu cà ceea ce se publica, adesea dà in capu adevérulei.

Noi citramu nu numai cu interesu, dara si cu adevérata doiosiia si totu-odata recunoscintia „Extra-sele“ din diariulu reverentiei sale domnului prepositu Stefanu Moldovanu; in acela inse s'au citatu unu numeru con siderabile de documente, pe care suntemu obligati a le continua la loculu acesta. Vomu si incepe cu ele. Intraceea domnia-sa mai avù bunatate a ne comunicá si alte siepte documente, care'i scapara de pe-rire dein tempulu de candu aici in Transilvani'a inca nu se incepuse bellulu civile, ci numai agitatiunile revolutionarie si versari de sange sporadice. Se póte cà le mai au si altii, in totu casulu inse fórté puçini asia, in catu generatiunea ce s'a ridicatu de 27 ani incóce nu are de unde se le mai cunosca. Vomu permite pe acestea siepte documente; istoriografulu apoi le va scf asiedia si folosí pe fiacare la loculu loru in ordine chronologica. Le vomu da pe tóte, care in ce limba au esitu, séu precumu le avemu traduse din acea epocha, respectandu chiaru si ortografiele. Cá se si traducemu pe cele ungueresci si nemtiesci ne este imposibile, atatu dein lips'a spatiului, catu si a tempului; apoi despre istoriografi si chronicari trebue se presupunemu, cà cunoscu tóte trei limbile patriei nóstre.

Concessiunile universitatiei sasesci catra conlocuitorii romani dupa prorumperea revolutiuniloru din Vien'a, Pestea, Clusiu.

Universitäts-Zahl 458, 1840.

Die Sächsische Nations-Universität hat die erfreuliche Erfahrung gemacht, dass der gebildete Theil der Walachen im Sachsenland sich — besonders in

neuerer Zeit — entschieden bestrebt, Kultur und Bildung unter seinen Stammgenossen zu verbreiten.

Diese humanen Bestrebungen wünscht die Sächsische Nation nach Kräften zu unterstützen, da ihr alles daran liegt, sämtliche Bewohner des Sachsenbodens zu der Stufe geistiger Bildung und Sitten-Veredelung gelangen zu sehn, wo sie alle der gesetz- und verfassungsmässigen Institutionen der Sächsischen Nation gleichmässig theilhaftig werden können. Die Sächsische Nations-Universität lebt der festen Ueberzeugung, dass nur Bildung und Gesittung die Völker dauernd beglücken und zum segensreichen Genusse grosser und ausgedehnter Rechte und Freiheiten fähig zu machen und die scheinbar stärksten Gegensätze auszugleichen vermag. — Indem Dieselbe daher im jetzigen Augenblicke des allgemeinen Fortschreitens auf der Bahn des Rechtes und der Civilisation den Zeitpunkt wahrzunehmen glaubt, wo in den Institutionen der Sächsischen Nation, so fern sie den Bedürfnissen der Gegenparthei nicht mehr entsprechen, auf gesetzlichen Wege Verbesserungen eintreten müssen, — hat sie es für ihre unerlässliche Pflicht erachtet, im Interesse des Rechts und der Civilisation in Betreff der walachischen Bewohner des Sachsenlandes folgende Bestimmungen festzustellen:

1. Sowohl die Wahlfähigkeit zu Mitgliedern zu Sächsischen Communitäten, als auch der Anspruch auf Anstellung und Beförderung zu Orts- und Kreis-Aemtern kömmt überall auf dem Sachsenboden den Walachen unter den nämlichen Bedingungen, welche diessfalls für Sachsen bestehen, hinfort ohne Rücksicht auf das Glaubens-Bekenntniss zu. Ebenso wird

2. der Aufnahme walachischer Lehrlinge auf ein Handwerk bei Sächsischen Zünften, und dem Eintritt derselben in die Zunft kein Hinderniss im Wege stehn, sobald sie dieselben Bedingungen erfüllen, an welche die Aufnahme der Lehrlinge und die Erwerbung des zünftigen Meister-Rechtes für Ieden ohne Nations-Unterschied geknüpft ist.

3. Für jede disunirte walachische Mutter-Ecclesie auf Sachsenboden soll eine canonische Portion aus den Gemein-Gründen, wo solche noch vorhanden sind, ausgeschieden werden. In Ermangelung von Gemein-Gründen, und wenn die Gemeinde die cano-

nische Portion auch durch Ankauf nicht herstellen könnte, soll dem Pfarrer der disunirten Ecclesie zur Verbesserung seiner Subsistenz ein angemessener Gehalt aus der betreffenden Allodial-Cassa ausgeworfen werden.

4. Den disunirten Geistlichen sollen die nämlichen Personal-Vorzüge auf Sachsenboden zu Statten kommen, deren sich die Geistlichen der recipirten Religionen erfreuen.

Hermannstadt am 3 April 1848.

Von der Siebenbürgisch-Sächsischen
Nations-Universität.

7039, 1848.

*Proclamatuneea imperatului Ferdinandu despre retragerea
sa la Enponte (Innsbruck) dupa a dou'a revolutiune din
Vien'a dela 15 Maiu 1848.*

Nyilatkozat népeimhez.

A' Május 15-diki Bécsi események szomorúan győzének meg arról, miszerént egy rendező Párt, támaszkodva a' többnyire idegenek által tévutra vezetett acadèmiai sereg, és a' polgárság, 's nemzetország szokott hűségöktől eltántorodott egyes osztályaira, engem cselekvési szabadságomtól megfosztani akart, hogy így az illy merény által általában fölzaklatott tartományokon és lakhelyem jó gondolkozásu lakosain zsarnokoskodjék. Nem volt egyéb választásom, mint vagy hiv katonáimmal szükség esetére erőhatalommal magamnak utat törni, vagy pedig töstént és csendességben hála Isten! hűnek maradt özsves tartományaim valamelyikébe el vonulni.

A' választás nem lehete kétséges. Választám a' békés vérnélküli alternatívát, és a' minden időben egyformán hűnek talált azon hegyi tartományba vonulék, a' hol közeledtem azon hadiseregrőli hírekhez is, mely oly vitézül harczol a' hazáért.

Távol tőlem a' gondolat, hogy a' népemnek Márczius napjaiban adott ajándékokat, 's ezek természetes következményeit vissza venni, vagy megszorítani kívánám, sőt ellenkezőleg továbbra is hajlandó leszek népeim méltányos kívánatait törvényes uton meghalgtatni, és nemzeti 's tartományi érdekeket számba venni, csak hogy azok valóban egyetemesek legyenek, törvényes módon előadva, az országos gyűlés által megvitatva terjesztessenek előmbre megerősítés végett, nem pedig egyesektől megbízás nélkül feyveres kézzel csikartassanak ki.

Ezt akarám Bécsből lett eltávozásom által szorongattatásba esett népeimnek az ők megnyugtatósára mondani, és őket egyuttal figyelmeztetni, mikép atyai szeretetemenél fogva mindég kész valék, fiaim közzé az elveszetteknek hitt megtérteket is ismét befogadni.

Innsbruck Május 20, 1848.

Ferdinand*).

*) Fora contrasemnatur'a vreunui ministru, in carii nu mai avea incredere. Not'a Red.

Documentu despre macellulu dela comun'a Mihaltiu.*)

Extractul autentik a Lukrerilor commissii mixte Civilesti si militaresti pentru cserkarea prekum sze zitse a neorindueliloru prin — innaintea akirmuiri peritzi, si de obste invinovetzitzi militari Grenitzeri Szekuj in Koslard si Mihaltz fekute — prin Inaltzatul K. Gubernium si General Comando orinduite:

Pentru ábusurile (neorinduelile) prin militari Grenitzeri Szecui de al II-lea regiment prekum — sze zitse fakute, kari la Koslard si Miháltz pentru a-iseja au foszt trimisi ka vetemindusze prin lekuitori de akolo szfintzeniá proprietatzii, vetematzilor szeliszte fake destul — Kantzalista Marosan Nikulaje si Archivariul dela Blasu Gerodon(?) Josziv, fakind la Comitetul romanesk din Szibiu odescriere a intimplerilor atsesztora, si atsasza kunoszkinduo ka asza Praesidentul Barnutin Simion si notariul Piposin Joan szupt Iszkalitura sza, inpotriva numitzilor militarii la Praesidiumul militereszk (general Comando) atzeri atsestia au dat ogre si gróznika pire, — prekum urmeaze.

1. Kumke in 30 si 31 di a Luni Iuj Maju a anului curgetoriu pentru executie militereaszke fiind mai szusz numitzi militari szekui in Koslard, — din pisma' kum szezitse ketre románi, din preumá ku guarda nationale' din Ajud akolo dusze, pe lekuitorii din Koslard tireneste jar fi purtat, jar fi batut, pérul ilarfi tunsz, mujerile si fetelor csele nevinovate l' arfi bazsokorit, si szile l' arfi fakut, kumke peunele dintre mueri si fete l' arfi vetemat, si kumke in urmarea atsesztora tirenii, trei arfi murite, far mai multzi greu arfi vetemati.

2. Auzind lekuitorii din Mihaltz tireniile atseszte kari szarfi intimplat, pe militari szekui kari voja prekum sze zitse inpreune ku Guarda nationala' a' merge in szatul lor, mergind inaintea lor nau voit ale da podu kasze treake peszte mures, dupe kare inpotrivire militari inpreune ku tiszturele csele de Comitatu, au foszt szilítzi a' sze reintoartse, a doá di ku militari dela Ajud szpre ajutoriu venitzi la Galtiu au trekut peszte Murasu, si au grebit ketre Miháltz, cse intzelegind lekuitorii deakolo, ku bárbatzi din szaturile vetsine inpreune ku mujerile si kopii szau dusz innaintele, si prekum sze zitse in numele lui Dumnezeu si a Imperatului au tudumánit ka szenusze apropie de szát. Si ke dóare militari szekui mergind ketre Koslard pe Preotul csel neunit din Miháltz intilnindul, larfi bazsokorit si járfi szpart kápul. Kumké un Tiszt de varmegyie ketre un Miheltzánu atseszte vorbe de szkedere arfi zisze „kumke deregetoria noa-

*) Publicamu acestu documentu chiaru cu acea ortografia curiosa, care se vede in exemplariulu tiparitu in an. 1848. In catu pentru veracitatea celoru coprinse in trelsulu, fia de ajunsu a reflecta numai la nationalitatea membriloru commissiunei. De altumentrea adeveratulu decursu alu acelei barbarii este acuma cunoscutu deplinu. Not'a Red.

sztre intoata' intimplarea eszte a intra in szat, fiind-
que oameni nisz ne inszurati si avem lipsze de fe-
tele voasztre.“ Kumke militari szekui, si Guarda
nationale aretind glontzurile arfi szperiete pe poporu,
mai preurme prekum szezitse ke intrebindusze gloata
a cse de oameni deszpre primirea Unii, si Unia ne-
priminduo un tisz militereszke au poruntsit sze in
puste, intruakerua urmare 30 arfi murite, iar 50 szarfi
vetemate, si dupe in pusketuri arfi sztrigate ketre
poporu, „akuma Inaltzatul Imperat szez jee ataszta
depe szpatele voasztre“ dupe ataszta mai multzi din
Guarda nationale intre szemineturi fiind aszkunsi ne-
velind peszte csejaláltzi oameni groaznik iar fineke-
zsit, si dupa ataszta verszáre deszinge militari sze-
kui, ku atseszt feliu de amenintzeri szarfi departate:
„sze stitzi Romanilor, kumke noi czara ataszta ku
szinge oam kuprinsz, si ku szinge om si apar'a“ —
„Si mai preurma' kakum militari szekui, si Guarda
nationale din Ajud Blasul ku residentia Episcopale
de akolo si zidirile scoalelor nationale de akolo ar
vrea szele zsefujaske.“

Szpre cserkarea (investigatia) delatiilor atsesz-
tora Excellenzia sza D. Okirmutoriu (Gubernator)
si D. Comendirendul mai zszsz iskelite mixta comi-
szie oau orinduit — kare in 14 zi a luni kurgetóre
in Koslár intsepindusi lukrelile szale, pe csija kari au
dat ponoszlu rile csele grele mai inszusz numite jau
kemat innaintea sza ka szele adevereze, kari neve-
nind si dupe tse si de doáori au fosztu kematzi, din-
tre dinsi numai doi inszkrisz saudat merturiszirea
sza, pentru ponoszlu rile csele din punktul din tiu
adusze, pe 70 de bárbatzi dinkari sztau lekuitori
Koslárdului, Comiszia ataszta mixta' mai in zszs
numita' kite unu jau aszkultat si jau intrebat, kari
ku un glasz au merturiszit 1) kumke ponoszluitzi
szekuj in Koslárd nitse un barbat szau vo mujere
nau vetemat nitse kuiva szile au fakut, nitse nimerui
perul nu lau tajat, pe nimene nau batut, nitse la vo
muere szau fate' szile nau fakut, 2) nukumke doare
prin bátaje arfi murit szau szarfibolnevit csineva, csi
prekum marturiile mai in szusz numite introglasz
marturiszeszke, si prekum adevereaze extractul Proto-
kolului a mortzilor prin Preotul Lokului unit dat
dela a 30-lea di a luni dekurind trekute dekind au
mersz militari szekui in Koslárd, nimene nitse cu
morte fireaszke nitse din moarte szelnike' akolo n'au
murit. 3) inkítui pentru atsela ponoszlu kumke ku
militari szekui arfi foszt si Guarda nationale in Kos-
lárd si arfi fakut akolo neorindueli, féredelegi, din
merturiszirea marturiilor mai inszusz numite intrun
glaszu fakuta szedovedeste kumke ponoszul ateszta
eszte neadeverat. 4) militari szekui din Koslárd in
patse szau deszpertzit deleketuitori, bainke szeteni
petrekindui, de bunevoje ku vinu si ku vinarsz jau
uszpetat; la deszpertzire dind máne pretineste ku mi-
litari szekui, mai preurme 5) dintre Koslerdeni ni-
mine nitse in szibiju nitse intrualte lokuri vetsine
in potriva militarilor szekui ponoszlu n'audat.

Dupe atseszte atsi mai szusz adusze nitse un
punkt fiind adeverat dintre atsele cse in ponoszlu
szau adusz pentru Koslárd, csi tokma inpotriva atse-
sztora szau adeverit: ditseoare totzi lekuitori pome-
nitului atsesztuja szat prin Protopopulu Belgradului
Konstantin Molnár ka protupopul lokului innaintea
Commiszii pe krutse zsurindusze marturiszirea innain-
tea loru csetindusze a lor afi kunoskinduo, oau in-
terit; si asa au venit lalumine' szpurkata vointze a
pirisilor mintsinosi, de a areta lukrul almintrelea de-
kum szau intimplat prin veszti szkornite, si mintsino-
asze, si de a atzitza ure intre neamuri.

Ditseoare lekuitori Koslárdului dela militari sze-
kui nitse o ne dreptate n'au suferit, Miheltzeni nitse
opritsine n'au avut militarilor szekui inarmindusze
aszeinpotrivi, si maikuszame pentru atseja, fiindke
din marturiszirea marturiilor la al 2-la punkt fikuta'
apriat szedovedeste: kumke Mihaltzeni, prekum Obre-
zzeni, Csisztejeni si Kretsuneni prin mai multzi atzi-
tsetori din Blasul pekari akuma dupetse sau venit
inori ei blaszteme, atsela szfatláudobindit: ka mai
mult sza nusze roage, ke tse lokuri de obste, pone'
akuma aufoszt a szatului, szau a Beszeritsi, atsele
akume sunt alor, si fiindke szezitse kepeun rit din
Miháltz a' Familii Grofilor Eszterházi arfi foszt oar-
kindva Beszerika Románeaszke, pekare insze dintra
atsija kari trejeszku akuma nime nuoaupukato akolo,
ritul atseszta ei ku szila lau peszku, insze temindusze
de urmarile ne leguiti atsesti fapte au hoterit ka pine
kind nuvorkapeta deszpre ataszta din Blasul szau
din Szebiju instintzare, orinduelilor okirmuiri sze sze
inpotriveaszke. Asa szau si intimplat in zioadin 1
a luni kurgetoare, kind spanul au venit ku putere
militeraszke szpre executzie de partea de adreapta
a Tirnavi, fiindke atuntsa ne dindule podul szpre
tretsere, Spanului si Szolgebireului kari predinsi mai
demulteori jau dozsenit orbste l' au reszpunsz: ke
pofteszke vreme de 15 dile szpre asza indreptare, ne-
putind tretse peszte apa' executia militeraszke au
foszt szilita inke' intra atsejas di a sze intoartse la
Tius. Instiintzind deszpre inpotrivirea ataszta alor
prin trei deputatii pe atzitzetori din Szibiju, atsestia
jau inkredintzat kumke levoriszprevi pritsa ataszta,
ba inke innaintea Commiszii atsestia un atzitzetoriu
kunoszku szpre atseja' jau invetzat: ka szekistizse
arme, sze sze inpotriveaszke, ke de vorfi aszkultetori
szekui pe totzi ei voromori. — Intra atseja Fispanul
Comitatului Albei de Zszs Domnul B. Bánffy Miklos,
fiindke executia militeraszka in Zioa din 1 a luni
kurgetóre szau inpedekat, intruatsejas zi din dere-
getorie au requirat pre Majorul Regimentului pede-
sztru a Sekuilor Domnul Balás Konrád ka sze mai
rendujaszke inke o Companie de militari, kare omare
parte a Companii in Ajud remaszze indate oasi rin-
duito la Tius: ka inpreunindusze ku Compania kare
au foszt szilite akolo a sze intoartse, la Mihaltz sze
inpleneaszke cse jeszte de ainplini. Domnul majorul
in a 2 zi aluni atsestia ku aszutoriul militereszke din

Ajud szoszind la Tius, de akolo ku Spanul si ku mai multe Tisztari militeresti au pornit ketre Miháltz, si pine atuntsa cse la Galtiu militari au trekut peszte mures, ku Domni akuma pomenitzi szau dasz innainte ka Mihaltzeniol szefake kunoszkut szkopul leginit a trimiteri szale. Insze atsestia innainte de szoszirea Tiszturilor pe Obrezseni, Csisztejeni si Kretsuneni ka szei aszute in szilnaka ataszta inpotrivre ku batarea Klopotelor introureke jau keimat, bainke mai mari Mihaltzului pe lekuitori deakolo ka kuarme szesze inpotriveaszke si ku amerintzeri jau Szilit, in urmarea atsesztora interiteri si szile, lekuitori a numitelor patru szaturi in a 2-o zi aluni atsestia dedemineatze kala trei mii, ku inbletsei, szekuri, Furtsi defer ku koasze in lung legate, ba inke si ku pusti intrarmatzi, szta innaintea szatului, ka intrarea executii militeresti si ku puterea szeo inpedetse, — kind Spanu ku pomenitzi D. Tisztari militeresti szoszind ladinsi, toata sztradania pre atseja au intorszo: ka pe poporul intrarmat asezinul deszpre atseja szel invinge ka sze primeaszke executzia militereaszka, si szenusi bage inkap ginduri d' atsele szmintite kunkedoare szekui nu arfi militari Imperatului. Dar ne inplindusze sztreddanialor, mai tirziu szoszind fispantul varmegyei Belgaradului de zszoz ku unkomiszar de politie, mai mult de kit in dóá csaszuri ku opatientie ne meszurata' szau sztreduit gloata ataszta intrarmata' din trekari uni era si ku propusz de omor — aó invinzse deszpre inpotrivre szale cse leguita' si deszpre urmerile csele rele kari vor veni peszte dinsi, ai adutse la aszkultarea de legi si de mai mari szei, si ka sze primeaszke executia militereaszke. Intru atseja militari szoszind peszte Békás, Majorul innaintea lor mergind, dupe rinduala militereaszke jau pusz in sztare de aperat, poruntsind ka intsét szemearge innainte; — Atuntsi trekind on csász dupe ameazézi, jau asezat in preazsma gloati de omeni kare jera ka de omie depasi departata' de szat. Fispantul vezind ke din sztreddaniile szale csele de inpetsuire nitse un rod dorit nu urmeaze, ba inke gloata tot mai szelbatike sze fetse, militari toate zioa fere de a minka si a be inzilele atsele kelduroasze, de popor puind sztrezsi pe marginea Tirnevi si dela beutul api jera opritzi, dela 10 csaszuri innainte de amezezi, póne la 6 csaszuri dupe amazezi inneduseli szoarelui era expusi — Intraatseja gloata intrarmata' mai tare interitindusze ku kutzite, si redikind armele szale amelintzind si osztenelele csele inpatsuitóre in szame ne begindule, ketre 6 csaszuri dupe ameazezi Fispantul debine afi au szokotit a deklara, bainke si pe omenie sza a fegeduit kumke pe militari nu ja bega in szát, fere numai dinszul va merge inszat si militari ja aseza pe rit linge szat; da gloata tulburata' si atseszt mai de pe urme szemn de milosztenie a Fispantului ku o inderevnitsie ketre persoanalui au inpinszo inderept, pintreszudelmi zikind: kumke mai gata szint totzi d' amuri, dekit pe Fispantul, szau alt Tiszt, pe szekui szau oritse feliu dekatane alesza

in szat. — Dupe asztfel de alkezuiri dela 10 csaszuri de dimineatza pine la 6 dupe ameazezi czinute, ka de 10, 15 pasi szau apropiat gloata turbata' ketre militari szekui kari tot in lokul szeu au remasz, si dupe tse Fispantul si Majorul ku ovoje arfi hoterite: ka ketanele ku bajoneturile czinute innainte intset sze pesaszke innainte, ka asa szpergindusi drum pintre gloata' szesze poate aseza peszte noapte, fiind ke a sze reintoartse era ku neputintze, si sze pute intimpla ka militari intörkindusze din derept sze sze Zdrobeaszke, Majorul de a sztinga companii din tiju, Kapitanul Szilágyi in mizslokul jei jár Hadnozsul Antos de a dreapta companii din tij sztind, militari ku bajoneturile innainte tzinute au pornit, — de abea au fakut 6—7 pasi kind din szekara cse innalte delinge drum deszpre partea gloati szau intimplat o pusketura', intruakeruja urmare militariul Moricz Samuel kare in rindul csel dintiju intre Kapitanul Szilágyi si Hadnogiul Antos szta, inpuscat fiind indate au kezut; tokma intruatsejá klipita' pe Majorul si kapitanul Szilágyi ku o tejeture de koasze aszupra Kapetelor tzintita' ku primezsdia vietzi jau nevelit, pekari intraatseja un keprariu si doi militari de rind czipind pustile innaintea loviturilor, nu numai de moarte jau mintuit, dar peatsei doi nevelitori kari avea propusz de omor kukite o inpusketure de pe mint jau asternut, si kind toata' zioa rebdind foame si szete, si totfelul de amelintzeri, interituri, si bazso-kuri kutsemai mare patientie, militari szekui arvedea pe ortakul szeu Moritz Samu si pedóá tiszturi ale szale ingura mortzi, prin szilnika navalire fiind szilitzi asze apera, si deodate' ku zsuremint fiind indatoratzi szpre aperarea tiszturilor szale indate intru oarkiteva klipite, fere de nitse o porunke au fakut oarkiteva in pusketuri intru a kerora urmare póne akum au murit doiszprezetse, si noa' szint renitzi, depertindusze kufuga gloata d'akolo oarkitzva militari nekezszitzi fiind, au pesit afare din rind szpre aperarea Tiszturilor si a inpuskatului szeu ortak dare prin zdravina purtarea Tiszturilor au foszt szilitzi a szta inloku, si fieste kare a merzse in compania sza; intruakerora urmare pira atseja kumke dore arfi alun-gat pe oameni kari fugea, nueszte adeverata'.

In urmarea Merturisziri merturiilor, adukind innainte toate atsele cse szau intimplat, — toate atsele punkturi cse szau adusz in privintza intemplerilor din Mihaltz szint ne adeverate, fiindke ku militari szekui nitse in zioa din 1 a luui atsestia, nitse a doa zi Guarda nationale ketre Mihaltz nitse szau apropiat, nitse szau vazut, makar ke Mihaltzeni nu demineatza la 10 tsaszuri, csi pine in zioe la tre mii (?) ku azsutoriul lor pe militari szekui kare vinea la executie innaintea szatului jau asteptat; in numele lui Dumnezeu si a Imperatului nimene nau protesztat, atseja kumke un tiszt de varmegyie arfi zisze: kumke noi szintem datori intoata' intimplarea a intra in szat fiinde oameni nisz ne inszuratzi si avem lipsze de fete. Prin marturiszirea Mihaltzenilor si a

altora nu ke nuszau adeverit, de ovorbire ka ataszta nitse szau auzit. — Si nu szekuji ku Guarda nationale, kari nitse n'au foszt akolo dela 10 csaszuri de demineatze pina la $\frac{1}{2}$ 6 csaszuri dupe amezezi intre amenintzeri arfi aretate glontzurile, ku kari pekum szezitse arfi vrute ale szifirsi viatza, de inszusi Mihaltzeni si vinovatzi lor szotzi au foszt atsija kari ku armele lor ku kutzitele si zbereturile au amerintzat si au bazsokorit tiszurile kari ei dozsene szpre aszkultare, si pe militari. — Militari szekui, intru o sztare serioaze au sztat innaintea poporului, si ku purtarea sza cse asezata' pe nimine nau atzitzat szpre minie, si armele dupe amezezi la un csasz, din kolo de Békás de parte de gloate l' au unplutu. — Dintre Mihaltzeni si alte marturii nimene n'au auzit kumke militari szekui szau alt deregetoriu jarfi szilite ka sze primeaszke Unia. Si asa dare fere de fundament eszte atseja kumke ne primindusze Unia militari szekui inflakaratzu la porunka unuja tiszt arfi inpuskat peporulu nevinovat, fiindke dupe merturiszirea marturiilor, ku mare patientie au szuferit militari szekui, toate nedreptetzile atsele kare gloata mai in 7 csaszuri au verszat peszte dinsi, si nits nu din porunka oarkerujas tiszt, fere szilitti fiind szpre aperare, si asa in urmarea zsuremintului pe legile militeresti pusz, au inpuskat pe atsija, kari pe tiszurile lor ku propusz de omor, ku koasza jau nevelit si mai intru atseja klipite fere de nitse o porunke au puskat in gloata', de unde au foszt inpuskat ortaktul szeniu, si kare gloata ne aszkultind de legi si de Prepusi szej szau szkulat in potriua okirmuiri — Nau murit 30 de oameni, nitse szau renit 50, pentruke dupe extractul autentik din protokolul mortilor luat pone akuma numai 12 au murit, si dupa marturiszirea marturiilor 9 szunt renitzi. Nau putut zitse militari szekui ketre gloata csefugea, „no akuma ataszta sze o je Inaltzija sza deszpre szpatele voasztre,“ pentru ke intimplindusze dupe nevelire inpusketurile, toata' gloata indate szau dusz d'akole, si asa n'afoszt kui sze zike ori tse, dare deszpre kuvinte asa ne csinsztititoare nitsi atsija kari au foszt de fatze nitse Mihaltzeni nu marturiszeszke — Militari szekui si Guarda nationale pintre holde aszkunsi Mihaltzeni n'au vezut, da dintre reszkulatzu Mihaltzeni mai multi szau vezut intrarmatzu aszkunzindusze prin szekare. — Tokma asa n'au auzit gloata pornita' szpre fuga ka si marturiile kari au foszt de fatze amerintzarea atseja „kumke szekui ku szinge au agoniszit czara si ku szinge vreu ao si apăra;“ mai inkolo kumke jei ku Guarda nationale din Ajud ar vre a zsefui Blasul, residentia Episcopala de akolo, si edificiumurile scholasitestsiti a' neamului romanesk; fiindke amerintzerile atseste dintre kari au foszt de fatze nime nule marturiszeste, nitse gloata de oameni nuleau putut auzi, fiindke pekum szau zisz si mai inszusz ku graba au fuzsit deakolo.

Din marturiszirea Preotului neunit din Mihaltz eszte fere de nitse o indóle, kumke in calea sza ketre

Koslard nitse lau vetemat, ku ateta mai putzin l'au batut szau jau szpart Kapul militari szekuji.

Kare Extract protocolaru kumke ku marturiszirea marturiilor intoate sze vizseste — si kumke dupe szpuszurile marturiilor szaugatit, comiszia Mixta' mai zszosz iszkálita' marturiszeste. In Ajud Juni 21 1848*.)

Béldi Ferencz. m. p. Turtse m. p. Capit.
Kemény István tseltiner. Sándor m. p. Capit.
és Auditor.

Glosse despre agricultura.

(Fine.)

Interesulu singuraticiloru o pretende, cá se intreprinda din sirguintia propria totu ce le e de castigu; fora de a chiamá statulu la tóte intru ajutoriu. Incercarile lui Sainf. Simon, Fournier pre de una parte, ér' pre de alta parte ale lui Lassalle le reduce la apretnirea loru meritata Say in „Melanges economiques.“

Ordinea si bagarea de séma suntu imperative, categorice pentru economi'a privata.

Unde nu ajungu poterile individuali, ajuta intrunirea.

Imbunetetirea agriculturii o ajuta commasarea, cá-ci tempu perdutu, particele nefolosite, gunoiu neintrebuintiatu, castiga prin ea!

Neplaceri cu vecinii, certe confinariie, conturbari in posesiune, servituti legali se evita prin ea; apoi se cratia numerulu lucratoriloru, pazitoriloru, alu vitelorulu si instrumentelorulu de lucru.

Neajungându midiulócele, au se iutrevena mai multe comune intregi, ma chiaru si statulu.

Limitarea prompta a dreptului de pasiunaritu e altu midiulocu de prosperare alu agriculturii. Catu locu remane reu folositu, catu gunoiu se perde, catu pamentu se calca prin neregularea pasiuniloru.

Pasiunile au se se impartiesca intre locuitori cá proprietate, au se se reguleze asia, cá fia-care amesuratu starei de vite, cu considerare la sustanti'a pasiunei, la poterea ei d'a da nutrementu, se se folosesca diu pasiunea comunale, si pre lunga tacsu.

Unde comun'a n'are altu venitu, deatu din pasiuni, acolo nu e consultu a da locu impartirei.

In totu casulu una parte se se pastreze pentru scopuri comunali, precumu e asemenarea locuriloru de inmormentare, de adapare de vite; ér' loculu folositu de pasiune se se lucre, semenându se cu érba, cu mazarichia etc.

Pasiuni multe si vaste insémna stare mai primitiva a economiei de campu; in Austri'a preste a 7-ea parte a loculu productivu se folosesce de pasiune.

*) Acésta prima versare de sange in Transilvani'a se intempla, pre candu in Ungari'a se incepuse bellulu civile intre magiari si serbi. Casulu dela Mihaltiu inpinse apoi si pe romani cá se meditedie la aparare cu armele. Not. R.

Mare piedeca pentru dezvoltarea libera a agriculturii sunt si servitiile cele multe de pasiunariu, precum e inlocuirea vitelor pe posesiuni straine sub unu pastoriu, spre a castiga gunoii, culegerea de ghindi, ingrasierea vitelor in paduri, ce strica mladitiile.

Padurile comunale asemenea se folosescu fora planu economicu; in multe locuri fiindu acestea de mare estensiune, nu se potu cultivá bene, cá ci receru capitalu mare, carele in deobste la comune nu se afla.

In multe locuri pamentul e móle, se asiédia pré tare, si nu se póte folosí mai bene, decatu spre plantarea unei padure, cá ci acést'a intaresce cunoscinti'a lui, si 'lu pregatesce pentru alta cultura (Asia numitulu pamentu absolutu de padurariu.)

Cultivarea rationala a padurilor radica buna starea economilor; din ce damu de paduri mai multe in unu locu anumitu, din atatu potemu contá la plóia mai multa; paduri multe aducu cu sene apa multa, din lips'a loru se strica aerulu in atmosfera, si fertilitatea pamementului se schimba tare anutempurile.

Evaporarea frundiilor imple atmosfer'a de umediala; acést'a o latiescu venturile, prin ce adapa pamenturile si le fructifica.

Padurile ne apera de tempestati, ele sustienu ap'a isvóraloru si a riurilor. Pomii suntu condensatorii intre atmosfera si pamentu; ei apera de esundari.

Tierile, unde pana inca au fostu paduri, dara acumu incetara, avendu lipsa de apa, si-au perduto si productivitatea.

Madeir'a, Tartari'a si altele potu sierbí de esemplu.

Padurile facia cu arealulu obtienutu dau pucinu venitu, daru cea mai mare parte a acestuia e curatu, de óre-ce spesele de cultivare suntu mici. Padurile se cultiva in multe moduri. In unele locuri se taia arborii celi mai bestrani — dupa trebuintia; dara acestu metodu cere multu tempu, éra prin aceea, cá loculu se calca de cara, si lemnele se taia in disordine, si nimicescu multe mladitiile.

Aiurea padurea se taia inpartita in asia numite table, facute dupa etatea arborilor; locurile taiate se sémena de nou, si taiaturele cele mai noue se apera de pasiunariu.

In alte locuri economii se ocupa cu cultivarea arborilor singurateci, spre determinare metale a fenatiilor si a locurilor aratórie; acést'a cultura asecura umbr'a de lipsa, in florirea pomaritului, respective a industriei, in specie prin cultivarea fagului (?) radicarea metasariului.

Unde padurea e stravechia, acolo se recomanda colonizarea ei.

Observamu cu intristare cá padurile din di in di ce merge scadu in estensiune, si suntemu avisati a suplení lempulu cu alte surogate. La paduri, case, la apartinentiele loru in daru se folosescu atatu ma-

terialu de lemnu, cá ci, pétr'a, ferulu l'aru suplení cu succesu mai bunu, si noi amu scapá si de tric'a focului!

Anim'a, medu'a agriculturii inse e crescerea vitelor domestice. Vit'a ne da putere lucratória, portatória, gunoii, nutrementu; ea e capitalulu de reserva alu economului. Economii'a nu póte in florí fora d'a se inbunetati starea vitelor.

Angli'a pre langa ce este una deintre cele de antaiu tieri industriale, e asemenea una tiera agricola escelente, cá ci are unu statu esemplariu de vite. Rasele crescute nobilitate intrecu pre celea ce se inmultiescu lasate númai in grija naturei. Crescerea, nobilitarea rasei sta dupa a individelor.

In giurulu cetatiloru e practicabila cultur'a de vite pentru castigarea de lapte, brandia, casiu, urda, untu etc.

Pasiuni mari, ómeni pucini pre locu intensu si fora pretiu, recomanda crescerea vitelor tenere.

Tieri dezvoltate se provedu cu cai din locuri mai primitive in cultura. Vitele destinate pentru macelaria le ingrasie in locuri mai pucinu fertili.

Productele de vita, cu volumu micu, éra cu pretiu mare si constitutiune tare, prec.: carne afumata, sarata, uscata, clisa, piei si lana, potu fi produse catu de departe dela loculu unde au se fia vendute.

Deci vedemu, cá cetatile mari aduna tóte productele de vita, procurandu-o pe fiacare dela loculu unde cresce séu unde se face cu sporiu si fora dauna.

Daru pre de alta parte vedemu cá tieri cu economia intensiva au vite pucine, inse nobile si bine nutrite; cá ci se uita mai multu la carne decatu la piele.

In specie cultur'a de oi e practicabila la bunuri mari, pasiuni libere, deserte, statatorie din pamentu uscatu delosu, si acolo, unde poporatiunea e rara.

Caii se nobilitédia prin crescerea de armasari nobili, prin tinere si nutrire in grajdii, cá ci ast'a inpedeca morburile lor.

Virgiliu firesce e de parere, cá Scitii tienendusi vitele in grajdii, suntu inapoiati in cultura.*) Caii se nobilitédia mai incolo prin schimbarea nutrementului, prin publicarea de premia pentru specie anumite nobile si frumóse, prin obligarea comunelor, cá armasariulu, taurulu se le fia de rasa nobila, si prin latirea pre calea publicitatiei a cunoscintiloru economice.

Porcii se crescú mai bene in orasie mari, la economii mari, la fabrice etc.; unde multe specie de nutrementu altcum s'aru stricá.

Amu disu cá morburile vitelor, inpedeca cultivarea lor.

(Virgiliu despre descrierea Noricului.)

Prin bóle cadu multe mii de vite. Unele mor-

*) Depende fórté multu dela clima. Unde nu este érna, nici tótna si primaveri reci, ploiose, noroiose, nu trebuie pré multe graduri. Red.

buri suntu asia de periculóse, in catu nici chiaru peile si lan'a loru nu se mai póte folosí, ci trebuie se se dea focului séu se se ingrópe afundu tóte mortatiunile loru. Chiaru atmosfer'a de prin pregiurulu viteloru bolnavite se infecta asia de tare in catu si passerile fugu din asemenea locu.

Angli'a mam'a morburiloru de vite, a tienutu meetings, a dispusu midiulóce prohibitive, a opritu transportarea de vite, in Cheshire si pre insul'a Man a opritu tergurile libere; si éta tóte acestea in desiertu, pan' ce s'a constatat pretotendenea, cá nu-mai izolarea deplena a viteloru e midiulocu securu spre delatararea morbului acestor'a; ér' cá midiulocu preventivu vaccinarea, curatieni'a grajduriloru (staulerelu) aerisirea acestora, departarea gunoiului de langa staulu, scóle veterinare fórte bune.

In fine notamu, cá pretiulu pamentului cresce si prin aceea, cá nu fiacare e in stare a si-lu lucrá; unulu n'are volia, altulu nu'lu scie lucrá, altulu n'are capitalulu de lipsa. In asemenea casuri este progresulu, déca se afla altii carii cultiva pamentulu proprietariului pre langa unu folosu óre-care ce le compete pentru labórea si sudórea loru. Acestia suntu arendatori.

Principiale economice despre arenda suntu urmátóriele:

Arendatoriulu are se'si lucre pamentulu cu inventariulu, adeca cu vitele si instrumentele sale, cá-ci acestea de comunu suntu rele, déca le capeta dela proprietariu; ér' de cumva suntu bune, apoi elu le strica fora crutiare.

Arend'a cá suma nu are se fia nici pré mare nici pré mica, pentru-cá in casulu de antaiu arendatoriulu pre langa cea mai incordata diligentia, nu o scóte la capetaiu, ci ajunge la sapa de lemn; éra déca arend'a este pré mica, se dà lenei. Anii din urma ai relatiuniloru deintre proprietariu si arendatoriu decidu despre sórtea arendeí.

Arendatoriulu preste totu deterioréza pamentulu pre contulu unui castigu mare si spre daun'a economiei întregi, in specie a proprietariului.

Ací ajuta dar' prelungirea tempului de arenda, cá ci asia arendatoriulu 'si va castigá capitaluri, si lucrandu cu acestea, le va crutiá, si prin ele si pamentulu nu 'lu va desecá, spre a'i da folosu totu mai mare; si lucrulu va curge mai cu sporiu.

Arendatoriulu se deda a considerá pamentulu de alu seu; numai are se fia asecuratu in contra volniciei proprietariului si a sucesoriloru acestuia, cá se nu fia scosu dein trena fora temeliu; de aceea va fi bene a restringe si a normá strictu revocarile si denunciarile referentiei de arenda, resp. restituirea obiectului de arenda.

Pre langa o durata mai lunga a referentiei se potu introduce mai usioru inventiunile cele mai noue practice.

Drepturile si datorintiele reciproce au se sté numai dein considerantie economice.

Partile contractante inainte de a se incepe arend'a, au se determine planulu economicu; abateri dela acest'a au se se intemple numai cu invoirea mutua.

Deóre ce pamentulu nu se inmultiesce, éra profitulu proprietariului e totu mai mare, dein ce se micioréza bunulu, asia vedemu nesuinti'a proprietariului a dismembrá bunulu, cá se capete mai multi arendatori; éru acestia seracescu, neajungundu-le capitalulu.

Obiectele mari de arenda, dein contra fiendu bune spre crescerea de vite, aducu cu sene despopulatiunea, daru suntu bune, fiendu-cá poterea lucrátoria, se póte suplini prin machine, instrumente; si pentru cá si castigulu e mai mare*).

Raportu

despre administrarea, manipularea si aplicarea fondului scolastecu alu fostiloru granitieri din regimentulu romanu I. in decursulu trienniului espiratu, si anume dela 25 Septemvre 1871 pana la finea lui Septembre 1874.**)

La 25 Septembre 1871 starea averei totale a fondului scolasticu a fostu urmátóri'a:

a) in obligatiuni rurale transilvane	fl.	cr.
moneta conventionalu	201350	—
b) in obligatiuni de statu v. a.	126350	—
c) in obligatiuni priv. 3003 fl. 54 cr. séu dupa computarea unora din ele in v. a.	3054	9 1/2
d) in bani gata	7160	82
	Sum'a	337914 91 1/2

Dein sum'a acést'a inse s'au portatu inca in intervalulu de 7 dile, adeca dela 25 pana in ultima Septembre 1871 urmátóriele spese:

a) Salaria invetiatoresci	149	48
b) Diurne si spese de calatorie pentru ablegatii ultimei representantie generale	1097	25
c) Pensiumi	7	13 1/2
	1253	86 1/2

*) Acestea dein urma suntu idei inprumutate din Angli'a, care se propaga in Ungari'a si Transilvani'a; si este fórte bene cá se facu cunoscute publicului nostru, cá se aiba ocaziune de a le judecá si cunósce, catu suntu ele de periculóse pentru poporu. Asia este, aristocratii si plutocratii Angliei au gonitu si mai gonescu mereu sute de mii de farmeri mici, s ate întregi de pe proprietatile loru, cá se se duca in Americ'a, in Indi'a orientale, in Australi'a etc. Dara poporulu Transilvaniei si anume romanii unde se mérga? Red.

**) Averile si tóte capitalurile locuitoriloru din regimentele confiniarie romanesci suntu castigate cu vali de sange romanescu versatu in tóte campaniile austriace, si multe lacrimi s'au storsu din ochii familiiloru veduvite si orfane, deci se nu fia greu lectoriloru a cunósce cumu se folosescu si cumu se administra aceste capitaluri castigate cu sudóre, cu torrenti de lacrimi si de sange. Red.

	fl.	cr.
Astu-feliu amu intratu in trienulu pentru care s'a facutu preliminarium cu sum'a de	336661	5
Intratele din trieniulu espiratu facu preste tctu	53307	59 1/2
Precandu preliminarium prevede numai Asia dara intratele faptice arata unu plus de	47318	83 1/2
Acestu plus se va esplicá specificandu sum'a intrata dupa titlele siguratece.	5988	76
I. Celu mai mare contingentu alu intratelor ilu dau interesele active dela obligatiunile rurale si de statu annuale cu 15131 fl. 61 1/3 cr. pe trei ani cu	45394	84
Preliminarium calculase din eróre interesele acestea pe unu anu cu 15137 fl. 94 cr. pentru 3 ani cu	45413	82
adeca prea multu pe anu cu 6 fl. 33 cr. si pe 3 ani cu	18	98
A dou'a rubrica a intratelor se compune din interesele dupa obligatiunile private in sum'a de	412	37 1/2
Interese de natur'a acést'a prevede preliminarium 300 fl. si adeca: dupa imprumutulu de 2000 fl. alu comunei Tientiari, faptice inse au intratu interese dupa acestu imprumutu numai fiindu-cà comun'a Tientiari si-a depuratu datori'a inca inainte de espirarea trieniului.	205	—
Restulu intereselor dupa datorie private cu	207	37 1/2
au incursu dela alti debitori ai fondului, cari la compunerea preliminarium nu s'au luat in combinatiune.		
II. Alu doilea titlu alu intratelor cuprinde a). venitul din vendierea intereselor primite in argintu, care dupa preliminarium calculanduse cu 16% aru fi debuitu se faca pe anu 535 fl. pe 3 ani	1605	—
in fapta inse e numai de	724	70
de órece agio au caditu necurmatu.		
Alte venite preliminarium nu prea prevede; cu tóte acestea in fapta au intratu inca urmatóriele:		
a) Replatiri a conto capitaleloru din datorii private	2316	35
b) Refundarea unei anticipatiuni primite de protopopulu Valénu din Orastia pentru scólele dela a 4-a compania inca inainte de trecerea fondului in administratiunea nóstra, si care nefolosindu-se spre dotarea scóleloru aratate, comitetulu s'au vediutu astrinsu a o scóte in calea procesului; acea anticipaciune face	400	—

	fl.	cr.
c) Interesele dupa ea, apoi spesele processuali refundate facu	120	41
In fine notamu, nu cá unu venitu propriu, ci numai cá o computare a anticipat. facute din fondu, si adeca:		
a) Refundarea anticipatiuniloru acordate invetiatoriloru a conto salarielor cu	229	1
b) Pentru carti scolastice	1491	4
c) Pentru calatorii etc. etc.	2218	87
Terminandu cu intratele, amintimu spre a evitá conclusiuni neesacte, cá in preliminarium s'au luat in intrate si restulu in bani gata, aflatoriu in casa la 25 Sept. 1871 cu 7160 fl. 82 cr. Trecundu la Erogate, celu de antaiu, totu de odata si celu principalu titlu este: „Salariile invetiatoresci,“ care de impreuna cu remuneratiunile pentru catecheti facu	21959	61 1/2
preliminati au fostu pentru acestu titlu	27300	—
Economi'a de	5340	38 1/2
resulta de acolo, cá scólele din Spinu, Riu albu, Carsitiu si Vetielu s'au deschisu mai tardiu, ceea din Baru mare si Scarciu nu s'au deschisu inca pana in diu'a de astadi, afara de aceea intercalariale inca au contribuit in catuva la acésta economisare.		
Sub titlu alu doilea vinu spesele „administrative“ si adeca:		
a) Salariulu directoriului cá secretariu alu comitetului cu	3241	58 1/2
b) Salariulu cassariului	800	—
c) Onorariu pentru cancelis. comitetului	375	—
d) Onorariu pentru servitoriulu comit.	360	—
e) Chiria pentru cancelari'a comitetului	390	—
la olalta	5166	58 1/2
façia de sum'a preliminaru cu	5310	—
se arata o economie de	143	41 1/2
provenitórie din intercalaria.		
Rubric'a „speselor extraordinarie“ se compune din positiunile prevediute si in preliminarium si adeca:		
a) Diurne si spese de calatoria cu visitarea scóleloru, parte prin directorele comitetului, parte prin alti comisari esmisi	862	73 1/2
b) Diurne si spese de calatori'a comisariiloru esmisi cu ocasiunea collaudarei scóleloru de nou cladite si acelorlu reparate	328	6 1/2
c) Diurne si spese de calatoria cu trimeterea comisiuneci la Vien'a si Buda- pesta inaintea trieniului de façia, inse computatu numai in decursulu acestoru 3 ani	1161	—

d) Totu acelora cu esmiterea la Buda- pesta, in decursulu trieniului acesta	fl.	cr.
e) Pausialu pentru cancelari'a comit.	229	—
f) Spese procesuale referitoare la inca- sarea datoriiloru private	510	—
	175	94
la olalta	3266	74
Alaturandu sum'a acésta langa cea din preliminariu cu	9300	—
se arata o economia de	6033	26
care se explica de sene.		
Cealalta parte a speseloru extraordinarie despre care preliminariulu nu face amintire, nu suntu spese proprie, ci parte:		
a) Anticipatiuni a conto salariiloru in- vetiatoresci	229	1
b) parte anticipatiuni de carti scolastice despre a caroru refundare amu vor- bitu deja la intrate si	1694	26
c) reducerea datoriiloru private in ur- m'a responderi loru in sum'a de	2316	35
Sub titlu „Pensiuni“ s'au respunsu in trieniulu acesta	805	38
faça de preliminariu mai multu cu 19 fl. 65 cr. din cauza, cà perceptoratulu din Clusiu apucase a respunde o parte de pensiuni inainte de trans- punerea fondului, inse computarea loru a urmatu numai dupa luarea fondului in séma.		
Sub titlu „Stipendia“ pentru pedagogia s'au respunsu sum'a de	1594	—
séu cu 206 fl. mai pucinu decatu se preliminase, fiindu-cà prin mórtea sti- pendistului Valeriu Ardeleanu intre- venira si aicea intercalaria.		
Cu repararea scóleloru deja esistinde s'au spesatu	4492	71
éra cu cladirea de cele noue in Riu albu, Vetielu, Baru mare, apoi cu adaptarea radicala a scóleloru din Spinu si Carsitiu	13883	90
preste totu asia dara cu reparatura si cladiri	18376	61
Ratiunile relative la reparaturi si cla- diri stau la dispusetiunea inclitei re- presentantie.		
In preliminariu s'au trecut pentru a- cestu titlu, adeca: „pentru cladiri noue si reparature.“	27600	—
va se dica cu	9223	39
mai multu; acestu plus inse nu este o economisare reale, pentru-cà sum'a de susu s'a statoritu pentru cladiri odata pentru totu-déun'a si sub con- ditiune, cá in trieniulu espiratu se		

se cladesca la fost'a compania 1-a si a 3-a in prima linia de odata cate o scóla, tóte cele-alalte succesive dupa rezultatulu prisosintieloru.	fl.	cr.
Combinandu la unu locu erogatele pre- liminate in sum'a de	72095	73
cu erogatele faptice in suma de	55408	55
din trieniulu espiratu, se arata o eco- nomisare de	16687	18
care s'au explicatu deja mai susu.		
Punendu lenga averea totala a fondului cu finea lui Sept. 1871 in suma de	336661	5
intratele in decursulu trieniului espi- ratu cu	53307	59
facu la olalta	389968	64
Subtragendu acuma erogatele facute in decursulu trieniului espiratu cu	55408	55
Starea casei cu ultima Sept. 187 ¹ / ₅ e:	334560	9
Adaugendu la sum'a acésta intratele din luna Octombree 1874 cu	23	97
facu la olalta	334584	6
In fine subtragendu de aicea si eroga- tele din decursulu aceiasi lune cu	2128	34
Averea fondului aflatoria astadi in casa Wertheimiana face	332455	72
care se compune din urmatóriele:		
<i>In obligatiuni rurale transilbane moneta conventionala.</i>		
1 buc. Nr. 1378 de 26000 fl.		
1 " " 1605 " 35000 "		
1 " " 1767 " 18300 "		
1 " " 2328 " 48700 "		
1 " " 2493 " 3000 "		
1 " " 2569 " 7400 "		
1 " " 2580 " 100 "		
1 " " 2851 " 42850 "		
¹ / ₉ " " 2553 " 20000 "	201350	fl.
<i>In diverse obligatiuni de statu in valuta austriaca:</i>		
1 buc. convertita din imprumutulu nation.		
Nr. 5585 a 85000 fl.		
1 " " metalica " 19750 " 38350 "		
1 " de loto Nr. ³⁴²⁶ / ₇ — ₈ a 1000 fl.		
1 " " " " ³⁴²⁶ / ₉ — ₁₀ " 1000 "		
¹ / ₅ " " " " ³⁴²⁶ / ₁₁ — ₁₂ " 1000 "	126350	"
<i>In obligatiuni private . . . . .</i>	737	fl. 74 ¹ / ₂ cr.
<i>In bani gata.</i>		
1 buc. a 1000 fl.	1000	fl.
11 " " 100 "	1100	"
112 " " 10 "	1120	"
103 " " 5 "	515	"
266 " " 1 "	266	"
50 " " — 20 cr.	10	"
42 " " — 10 "	4	" 20 cr.
arama	2	" 78 " 4017 98
Suma de susu	332455	72
Adeca: Trei sute treidieci si doue mii, patru sute cincidieci si cinci fiorini si 72 cruceri val. austr.		

In fine ne simțim datori a da inclitei reprezentantie sēma despre unele afaceri, care stau în strinsa legatura cu averea fondului.

Amu fostu insarcinati înca de adunarea generale din Maiu 1871 a cere dela locurile competente cartile de comptabilitate si diarielē relative la administrarea fondului înainte de trecerea sa în administrațiunea nōstra.

N'amu lipsitu a face acēsta de repetite ori; ni s'au si transpusu 2 carti de comptabilitate; incatu inse pentru diarie, ni s'a răspunsu cu emisulu înaltului ministeriu de culte si instructiune publica datu 24 Iuliu 1872 Nr. 18343, cā acelea nu se potu da, fiindu-cā nu s'au portatu diarie separate despre fondulu scolasticu, si separarea positiunilor referitorie la acestu fondu aru care unu lucru imensu, de alta parte nici nu este chlamatu comitetulu a-si întinde privirile sale îndereptulu dilei de transpunerea fondului. A dou'a afacere, care avemu se o punemu înaintea inclitei reprezentantie, privesce restantielē arendeloru dela asia numitii munti revindicati.

Cu actulu de transpunere adeca ni s'a datu si unu conspectu despre atari arendi restante, mai cu sēma din anii 1861, 1862 si 1863, unele chiaru din ainte de 1848, tōte în suma de 6768 fl. 95 cr.

Cerendu dela înaltulu ministeriu de culte si instructiune publica în mai multe renduri fara succesu refundarea acestoru restantie, amu crediutu a concrede tōta caus'a unui advocatu, spre a scōte acēsta pretenșiune drēpta, fia dela înaltulu erariu, fia dela debitori însusi.

Procesulu se afla în curgere, prin urmare astadi nu potemu face inclitei reprezentantie nici o impartasire positiva cu privire la rezultatulu acestui procesu.

Vorbindu de procese, ne permitemu a mai aminti, cā actū mai curge unu procesu contra mai multoru locuitori din Cugiru, Orlatu, Vestemu si din comunele dela fosta compania I. pentru datorii private la fondulu scolasticu; acestu procesu inse l'a intentatu procuratur'a finantiale, pre candu fondulu se află în administrarea erariului; ba comitetulu considerandu greutatea temporeloru a suspendatu momentanu cursulu procesului, si folosindu se de midiulōce morale a avutu satisfactiunea a vedea pre multi debitori răspundiendu în cale paciuita o parte din datorii lor.

In fine ni s'a mai datu cu actulu de transpunere unu conspectu despre cautiunile dela asia numitii munti revindicati, care facundu o suma de 710 fl. 83 1/2 cr. pe tempulu transpunerei fondului, jacea cā depositu la perceptoratulu din Clusiu.

N'amu intardiutu a cere si raspunderea acestoru vadia apartienetōria fondului scolasticu, ni s'a răspunsu inse, cā nici cererea acēsta nu ni se pōte implinī, de ōre-ce luanduse dela respectivii arendatori arendile întregi, cautiunile de multu aru fi trebuitu întōrse acestor'a, ceea ce parte s'au efeptaitu, parte se va efeptaī acuma.

Fiindu-cā acēsta asertiune nu consună cu car-

tile de comptabilitate transpuse noue mai tardiu, amu crediutu a ne revangia în privinti'a acēsta în altu modu.

Cerendu adeca perceptoratulu din Clusiu dela noi refundarea unei sume de 1342 fl. 59 cr.

a conto salarieloru invetiatoresci respunse de mai multe perceptorate în timpul trecerei fondului în administrarea nōstra, amu subtrasu din sum'a acēsta o parte accuivalenta, trimetiendu numai 631 fl. 75 1/2 cr.

ce va urmā mai departe, nu potemu scī în momentulu acesta.

In fine aducemu la cunoscinti'a inclitei reprezentantie, cumcā în urm'a conclusului adusu la adunarea generala din Septembrie 1871 pt. X. alu protocolului, s'a compus Scontrulu despre cuot'a fia carei companie respective, scōle, care asemenea stā la dispusetiunea inclitei reprezentantie.

Comitetulu administrativu granitierescu.

Sibiu, în 30 Octombrie 1874.

Bar. Davidu Ursu mp. . . . . Ioanu Popa Radu mp.
presiedinte. . . . . cassariu.

Basiliu Ardeleanu mp.
controloru.

ad Nr. 142 - 1875.

Procesu verbale

luatu în siedinti'a estraordinaria a comitetului asociatiunei transilvane, tienuta în 20 Iuliu cal. n. 1875 sub presidiulu dlui vice-presiedinte Iacobi Bolog'a, fiindu de facia domnii membrii: Ioanu Hanni'a, I. Tulbasiu, Const. Stezariu, I. V. Rusu, Vis. Romanu, I. Cretiu si dr. Aur. Brote.

§ 85. Secretariulu II. perlege procesulu verbale alu adunarei generali estraordinarie, tienuta la Alb'a-Iul'i'a în 6/18 Iuliu a. c. în caus'a reasumarei, eventualmente a modificarei conclusului de sub Nrii XLI. si XLII. adusu în adunarea generale dela Dev'a din 1874, relativu la loculiu tienerei adunarei generale ordinarie pre anulu curente.

Dein amentitulu procesu verbale resulta, cumcā adunarea generale estraordinaria dela Alb'a-Iul'i'a. cu privire la loculiu si tempulu adunarei generali ordinarie pentru anulu curente sub Nrii prot. II. si III. a luatu urmatōriele conclusiuni:

1) cā venitōrea adunare generale ordinaria a asociatiunei transilvane, pentru anulu curente, nu se va tienē în Lugosiu, ci în orasiulu Réghinu.

2) cā aceea adunare se va tienē în orasiulu îndigitatu la diu'a de 29 Augustu cal. nou 1875. (Nr. prot. 137, 1875.)

Comitetulu luandu actu despre amentitele conclusiuni, în nexu cu acele, decide:

a) cā conformu § 24 din statute, se se aduca numai decatu la cunoscinti'a publica pre calea diuarieloru romane, loculiu si tempulu adunarei generali ordinarie pentru anulu curente.

b) se se incunoscintieze despre amentitele con-

clusiuni ale adunarei generale extraordinarie, atatu inteligentia romana din Lugosiu, respective comitetulu aceleia, catu si sub-comitetulu despartimentului cerc. alu Reghinului sasescu.

§ 86. Perlegendu-se punctele IV. si V. din procesulu verbale alu desu-amentitei adunari generale extraordinarie, se constatéza, cumcà cu aceea ocazione, au incursu la fondulu asociatiunei, cá tacse de membrii ordinari noi si pentru diplome sumusiór'a de 53 fl. v. a. (Nr. prot. ag. 137, 1875).

Se ia spre placuta scientia si secretariatulu se insarcinéza a tramite pentru membrii ordinari noi, respectivele diplome.

§ 87. Se perlege protocolulu adunarei generale a despartimentului cerc. alu Reghinului sasescu, tienuta la Reghinu in 3/15 Iuliu a. c.

Din amentitululu protocołu resulta urmatóriele lucrari ale numitei adunari:

1) cá s'a emisu dispusetiuni respective provocari, cá membrii aflatori in restantia, celu multu pana in 15 Augustu a. c. se solvéscá tacsele restante.

2) cá s'a luatú placut'a scientia din raportulu directiunei respective, cumcà in tóte comunele dein acelu despartimentu, s'a infiintiatu agenturi comunale, care s'au facutu atente la implinirea misiunei lorú cu esactitate. In fine

3) cá s'a luatú conclusiune, cá comitetulu centrale se se róge a exoperá, cá adunarea generale ordinaria pentru anulú curente 1875 se se tiená in Reghinu (Nr. prot. 139, 1875.)

Lucrarile amentitei adunari cercuale se iau spre placuta scientia cu aceea observare, cá cererei de sub p. 3 s'a satisfacutu prin conclusulu adunarei generale extraordinarie indigitatu in § 85.

§ 88. Secretariulu II. raportéza, cumcà judecatori'a reg. cercuale din Tasnád la cererea presidiului asociatiunei din 8 Iuliu a. c. Nr. 125 tramite in copia autentica testamentulu repausatului Ioanu Gallianu fostu parochu in Tasnád, in poterea caruia, asociatiunea transilvana, se constitue de erede universale alu massei remase de amentitululu testatore.

Totu in nexu cu acesta, secretariulu raportéza, cumcà indatace din partea amentitei judecatoriei cercuale s'a primitu incunosciintiare oficiósa despre cestionatulu legatu, s'au si facutu dispositiuni pre cale presidiale, cá asociatiunea se fia representata la pertractarea massei testate prin unu advocatu, in persón'a dlui George Filepp, advocatu in Tasnád, caruia i s'a si tramesu respectiv'a plenipotentia. (Nrii 125, 141 prot. ag. 1875.)

Dupace s'a perlesu respectivulu testamentu, comitetulu se afla indemnatu a decide:

cá se se esprime in acestu procesu verbale deosebita stima, veneratiune si pietate catra repausatulu testatore, carele petrunku de zelulu inaintarei benelui comunu nationale, si-a sacrificatu averea sa in favórea prosperarei asociatiunei.

Testamentulu respectivu se se transpuna dlui

casariu spre a se pastrá intre obiectele de valóre ale asociatiunei, totu-odata se se si publice in fói'a asociatiunei.

Comitetulu 'si va tiené de o sacra datorintia a raportá si proximei adunari generale despce legatulu din cestiune, rezervandu'si la tempulu seu, adeca, dupa realisarea si punerea in lucrare a puncteloru coprense intrensulu, a face din parte'si si propunerile, ce le va aflá de corespondietórie pentru eternisarea memoriei defunctului testatore.

In fine, respectivulu domnu advocatu plenipotentiatu alu asociatiunei se se recerce a da catu se va poté mai curendu informatiuni detaiate si esacte, despre starea actuale a averei testatorelui, cumu si despre alte impregiurari relative la obiectulu dein cestiune.

§ 89. Stipendiatulu asociatiunei Basiliu Michailu Lazaru, cere a i se conferí unu ajutoriu séu imprumutu de 100 fl. v. a. Nr. 136, 1875.

Comitetulu, considerandu gravele motive, aduse in cererea respectiva, decide cu majoritate de 4 contra 3 voturi,

a acordá numitululu teneru unu imprumutu de 60 fl. v. a. pre langa conditiunea de a se obligá, cumcà ajungéndu in postu salarisatu, va refundá la asociatiune numit'a suma.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede domniloru membrii: Hanni'a, Tulbasiu si Stezariu. Sibiuu, datulu cá mai susu.

Iacobu Bologna mp.
vice-presiedinte.

I. V. Rusu mp.
secret. II.

S'a perlesu si verificatu Sibiuu in 21 Iuliu cal. nou 1875.

I. Hanni'a mp.

Stezariu mp.

Tulbasiu mp.

ad. Nr. 130, 137, 138, 139, 140, 147—1875.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asociatiunei, pre tempulu dela siedinti'a comitetului dein 6 Iuliu a. c. pana la siedinti'a aceleia dein 20 Iuliu 1875.

1) Dela dn. jude reg. la tribunalulu supremu in Pest'a, dr. Iosifu Galu tacsá de membru ordinariu pre 187 $\frac{1}{2}$ 5 fl.

2) Prin reverendissim. dn. canonicu Ioane Antonelli, direttore despartiment. cerc. din Blasiu (XX) s'au tramesu cá tacse de membrii ordinari:

a) Dela rev. dn. sa pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. b) Rev. dn. canon. Ioane Chirila pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. c) Rev. dn. Antoniu Vestemianu pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. d) Rev. dn. Leontiu Leonteanu pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. e) Rev. dn. Stefanu Manfi pre 187 $\frac{3}{4}$ 5 fl. f) Rev. dn. Ioane Pamfilie pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. g) Rev. dn. Ioane Fekete pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. h) Rev. dn. notariu consist. Simeonu P. Mateiu pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. i) Rev. dn. canonicu Elia Vlassa pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. k) Onor. dn. professore Simeonu Micu pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. l) On. dn. dr. Ioane Ratiu prof. pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. m) Rev. dn. egumenu Ieronimu Albani pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. n) On. dn. profes. Gedeonu Blasiu pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. o) On. dn. pfes. Basiliu Ratiu pre 187 $\frac{2}{3}$ 5 fl. p) On. dn. profes. Ioane Gerinanu pre 187 $\frac{3}{4}$ 5 fl. q) On. dn. profes. Georgiu Ratiu pre 187 $\frac{3}{4}$ 5 fl. r) On. dn. profes. Ioane M. Moldovanu pre 187 $\frac{3}{4}$ 5 fl. s) Rev. dn. protop. Alimpiu Blasiu pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl. t) Rev. dn. vice-rectore Teodoru Deacu pre 187 $\frac{4}{5}$ 5 fl., si u) Rev. dn. Sonu Popu Florianu dein Somositelnicu, tacsá pentru diploma 1 fl.

3) Dela dn. institutore de clasa III. in Ploiesti, Basiliu Dragosiescu, cá tacsá de membru ordin. nou pre 187⁴/₅ 5 fl.

4) Cu ocasiunea adunarei generali extraordinarie tienuta in Alb'a-Iuli'a in 18 Iuliu a. c. au incursu:

Dela dn. pretore in Siardu Samuele Molnár, cá tacsá de membru ordinariu nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. secretariu la directiunea telegrafica in Nagy-Kanizsa, Petre Oprisiu cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. subjude in Alb'a-Iuli'a, Alecsandru Velicanu cá tacsá de mem. ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. notariu in Vaidei, Laurianu Bercianu cá tacsá de mem. ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. notariu cerc. in Siardu, Iónu Popu cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. D. candidat de advocatura in Alb'a-Iuli'a, Mihaiu Cirlea cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. macelariu in Alb'a Iuli'a, Ioanu Cirlea cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. inspectore la Banca gen. Transilvani'a in Sibiu, Ioanu Ghibu cá tacsá de membr. ord. nou pre 187⁴/₅ 5 fl. Dn. fisicu montanu in Rosi'a montana, dr. Adalbertu Balinthe tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. capitanu c. r. in Alb'a Iuli'a, Stefanu Borgovanu a solvitu dédreptulu la cass'a asoc. tacsá de membru ord. pre 187⁴/₅ 5 fl.

Prin directiunea despartimentului cerc. alu Reghinului sasescu (XVII) s'au tramisu si anume

A) tacsé de membr. ord. noui si pentru diplome.

Dela dn. Fulea Chirila parochu gr. ort. in Filea, cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. jude cerc. in Reghinulu sasescu, Csia Elek cá tacsá de membru ordin. nou pre 187⁴/₅ 5 fl. Dn. vice comite in Reghinulu sasescu, Horváth Mihaiu cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. capellanu gr. or. in Idicelu, Siagou Galathion cá tacsá de membru ord. pre 187⁵/₆ 5 fl. Dn. comerciante in Reghinulu sasescu, Ioanu Marinoviciu cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. juristu absolutu in Reghinulu sasescu, Demetrie Marinoviciu, cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. subjude cerc. in Reghinulu sasescu, Marcu Cetatianu cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ 5 fl. Dn. Mare Vasilie, parochu gr. cat. in Reghinulu unghurescu, cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. Dn. proprietariu in Reghinulu sas., Boieriu Ioanu cá tacsá de membru ord. nou pre 187⁴/₅ si pentru diploma 6 fl. On. dn. administr. protop. in Rip'a de josu, Vasilie Popoviciu pentru diploma 1 fl. Dn. capellanu gr. or. in Idicelu, Siagou Galathion pentru diploma 1 fl. Dn. collectoru in Ded'a, Stefanu Danila pentru diploma 1 fl. Dn. Simeonu Popescu, studinte in Lipsca, cá tacsá pentru diploma 1 fl. Dn. Ioanu Branea, parochu gr. ort. in Maieru, cá tacsá pentru diploma 1 fl.

(Va urma.)

Nr. 164—1875.

PROGRAMA

adunarei generale ordinare XIV. a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, ce se va tiené la Reghinulu sasescu in 29—30 Aug. c. n. 1875.

Siedinti'a I.

1) Dumineca in 29 Aug. la 8 ore dimineti'a membrii asociatiunei voru asistá la servitiulu divin, ce se va celebrá in beseric'a parochiale gr. cat.

2) Dupa finirea servitiului divin, la 9¹/₂ ore membrii asociatiunei adunanduse in localulu destinatu pentru tienerea siedintieloru, alegu o deputatiune, carea va invitá pe presiedintele la adunare.

3) Presiedintele ocupandu locul seu, deschide adunarea.

4) Adunarea alege pentru portarea procesului verbale 3 notari ad hoc.

5) Constituinduse adunarea in siedintia ordinaria, mai inainte de tote presiedintele luandu cuventulu, da espresiune simtiemintelor de pietate si reverintia in memori'a repausatului presiedinte si a altoru fosti membrii ai asociatiunei, carii repausara in restempulu dela adunarea generale trecuta pana la adunarea generale a anului curente.

6) Dupa aceea intrerumpendu-se siedinti'a, membrii presenti mergu in corpore la mormentulu repausatului presiedinte, spre a luá parte la parastasulu, ce se va tiené cu acea ocasiune, in pi'a amentire a inaltului defunctu.

7) Revenindu membrii érași in localulu siedintieloru, secretariulu comitetului da cetire raportului seu despre activitatea asociatiunei in decursulu anului 187⁴/₅.

8) Cassariulu aterne bilantiulu venituriloru si speselorulu anualu si arata starea materiale a asociatiunei preste totu.

9) Bibliotecariulu raporteza despre starea bibliotecei asociatiunei.

10) Se alege o comisiune de 3 membri spre a cercetá socotelele cassei asociatiunei, si a raportá in siedinti'a II.

11) Se alege o alta comisiune de 3 membri, carea in intielesnlu §§ 6, 8 si 9 din statute va conscrie membrii noui, va incasá tacséle si despre resultatu va raportá in siedinti'a urmatória.

12) Se alege o comisiune de 5 membri, carea in intielesulu § 23 lit. f, g si h din statute va preliminará bugetulu anului venitoriu si-lu va presentá adunarei in siedinti'a II.

13) Se mai alege in fine o alta comisiune de 7 membri pentru esaminarea si raportarea asupr'a motiuniloru asternute adunarei din partea comitetului séu a altora dintre membrii asociatiunei.

14) Deca lucrarile de pana aici nu voru absorbi totu tempulu siedintiei, restulu aceluia se intrebuintieza pentru cetirea dissertatiuniloru substernute de tempuriu la presidiulu asociatiunei.

Siedinti'a II.

1) Se perlege si verifica procesulu verbale alu siedintiei precedente.

2) Se continua cetirea disertatiuniloru substernute la presidiu.

3) Adunarea ia la pertractare si desbatere raportele comisiuniloru esmise in siedinti'a precedente.

4) Adunarea mai ia la desbatere si alte proiecte si motiuni, ce se facu in interesulu asociatiunei.

5) Se alege noulu presiedinte alu asociatiunei, conformu §§-loru 11 si 23 lit. a) din statute.

6) Se destina locul si tempulu viitoriei adunari generali.

7) Se alege o comisiune de 5 membri pentru verificarea procesului verbale alu acestei siedintie. In fine

8) Presidiulu inchide adunarea.
Din siedinti'a ordinaria a comitetului asociatiunei transilvane, tienuta la Sabiu in 3 Augustu c. n. 1875.